

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗІНЧЕНКО МАРИНА АНАТОЛІЇВНА

УДК 336.1:352:336.717.18

**УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ ПОТОКАМИ
МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ УКРАЇНИ**

Спеціальність 08.00.08 – гроші, фінанси і кредит

АВТОРЕФЕРАТ
дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата економічних наук

Одеса – 2015

Дисертацією є рукопис.

Робота виконана в Одеському національному економічному університеті Міністерства освіти і науки України.

Науковий керівник: доктор економічних наук, професор
Ковальов Анатолій Іванович,
Одеський національний економічний
університет,
проректор з наукової роботи.

Офіційні опоненти: доктор економічних наук, професор
Опарін Валерій Михайлович,
ДВНЗ «Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана»,
професор кафедри фінансів

кандидат економічних наук, доцент
Діденко Людмила Вікторівна,
Національний університет Державної
податкової служби України,
доцент кафедри фінансових ринків.

Захист відбудеться “28” грудня 2015 р. о 15.00 годині на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 41.055.01 в Одеському національному економічному університеті за адресою: 65082, м. Одеса, вул. Преображенська, 8, ауд. 217.

З дисертацією можна ознайомитися в бібліотеці Одеського національного економічного університету за адресою: 65082, м. Одеса, вул. Преображенська, 8, ауд. 211.

Автореферат розісланий “ 27 ” листопада 2015 р.

Вчений секретар
спеціалізованої вченої ради

С. О. Даниліна

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми дослідження. Сучасний економічний стан адміністративно-територіальних одиниць України характеризується наявністю проблем, пов'язаних з обмеженістю фінансових ресурсів на мезорівні, розбалансованістю фінансових потоків місцевих бюджетів та неефективною системою управління такими потоками. Загострення цих проблем спричинило соціальні невдоволення та збурення, що обумовило необхідність активізації процесів із реалізації реформи територіальної організації влади, метою якої стало забезпечення розвитку на мезорівні системи соціально орієнтованого управління. За таких умов актуалізується необхідність розробки теоретико-методичних та практичних засад управління фінансовими потоками місцевих бюджетів, що дозволить забезпечити населення якісними повноцінними суспільними благами, підвищити рівень задоволення суспільних інтересів та досягнути динамізму і збалансованості соціально-економічного й екологічного розвитку адміністративно-територіальних одиниць України.

Складність та масштабність проблем управління фінансовими потоками як на мікро-, так і на мезо- і макрорівні, визначають необхідність проведення наукових досліджень по широкому спектру взаємопов'язаних напрямів фінансової науки.

Дослідженням встановлено існування різних напрямів наукових робіт із проблематики фінансових потоків в економіці та присвячених питанням підвищення ефективності управління фінансами взагалі, фінансовими потоками різних рівнів, зокрема. Фінансові потоки в економіці досліджували: Г. Азаренкова, Г. Баранець, О. Бондаренко, В. Бурцев, В. Вареник, О. Галицький, П. Гарбер, В. Євстінєєв, О. Єрмошкіна, В. Концева, В. Корнєєв, Е. Лазичев, О. Майборода, Н. Небаба, О. Хавтур, Дж. Ван Хорн, В. Черевко та ін. Віддаючи належне науковому доробку зазначених науковців, зауважимо, що проблема універсалізації та уніфікації підходів до сутності фінансових потоків не знайшла достатньо обґрунтованого вирішення, оскільки дослідники, як правило, розглядають фінансові потоки окремих рівнів, сфер та систем їх руху.

Деякі аспекти управління фінансовими потоками бюджетів різних рівнів були предметом досліджень: І. Бланка, Є. Галушки, Р. Масгрейва, М. Мескона, С. Михайленко, В. Наконечного, В. Опаріна, У. Оутса, О. Румянцевої, Ч. Тібу, Ф. Тейлора, В. Федосова, А. Шаха, І. Школьника та ін. Проте наявні роботи не дозволяють сформулювати концептуальні засади управління фінансовими потоками місцевих бюджетів, спрямованого на забезпечення конгруентності та оптимізації руху таких потоків.

Важливість дослідження структури фінансових потоків та динаміки їх руху, теоретична і практична значущість управління фінансовими потоками місцевих бюджетів України, недостатнє висвітлення механізму такого управління в економічній літературі обумовлює актуальність теми дисертаційної роботи та логіку викладу її положень.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертація є складовою частиною науково-дослідної роботи кафедри фінансів Одеського

національного економічного університету за темою «Трансформаційні процеси у податковій системі України» (ДР № 012U007707), у межах якої запропоновано низку заходів щодо проведення фіскальної децентралізації в Україні. Положення дисертації знайшли своє відображення у прикладній роботі: «Регулювання та контроль у системі управління державними та місцевими фінансами» (ДР № 0115U004588), у рамках якої автором розроблено практичні рекомендації з вдосконалення контрольної функції управління фінансовими потоками місцевих бюджетів України.

Мета і задачі дослідження. Метою дисертації є обґрунтування науково-теоретичних підходів і практичних заходів щодо підвищення ефективності управління фінансовими потоками місцевих бюджетів України.

Досягнення поставленої мети зумовило необхідність виконання наступних *завдань* теоретичного та прикладного характеру:

- дослідити економічну природу фінансових потоків місцевих бюджетів та обґрунтувати понятійно-категорійний апарат фінансових потоків;
- визначити архітектуру та інституції системи управління фінансовими потоками місцевих бюджетів;
- здійснити структурно-декомпозиційний аналіз моделей управління фінансовими потоками місцевих бюджетів;
- провести діагностичний аналіз фінансових потоків місцевих бюджетів як об'єкта управління;
- проаналізувати ефективність дії механізму управління фінансовими потоками місцевих бюджетів;
- комплексно оцінити ефективність управління фінансовими потоками місцевих бюджетів;
- окреслити стратегічні орієнтири розвитку системи управління фінансовими потоками місцевих бюджетів;
- обґрунтувати пропозиції щодо впровадження фінансової логістики та інновацій в управлінні фінансовими потоками місцевих бюджетів;
- запропонувати науково-методичний підхід до розробки стандарту ефективності управління фінансовими потоками місцевих бюджетів.

Об'єктом дослідження є процес управління фінансовими потоками місцевих бюджетів.

Предмет дослідження – теоретико-методичні засади та практичні аспекти управління фінансовими потоками місцевих бюджетів.

Методи дослідження. Методологічною основою дисертаційної роботи стала сукупність загальнонаукових методів пізнання та спеціальних методів економічних досліджень, які дозволили реалізувати концептуальну єдність дослідження. Для вирішення поставлених у дисертації завдань було використано такі методи: аналіз і синтез – для обґрунтування теоретичних засад фінансових потоків та системи управління ними; системний, структурний, комплексний – для дослідження економічної природи фінансових потоків та їх класифікації, для проведення структурно-декомпозиційного аналізу наявних моделей управління фінансовими потоками місцевих бюджетів, для визначення архітектури

системи управління; метод наукових абстракцій і аналогій – для проектування механізму управління фінансовими потоками місцевих бюджетів; моделювання – для створення моделі фінансової самостійності місцевих бюджетів та моделі управління фінансовими потоками місцевих бюджетів із використанням фінансової логістики; логічне узагальнення – для окреслення стратегічних орієнтирів розвитку системи управління фінансовими потоками місцевих бюджетів та обґрунтування пропозицій із необхідності застосування інновацій у системі управління; економіко-статистичні методи збору та обробки інформації – для проведення діагностичного аналізу руху фінансових потоків місцевих бюджетів та оцінювання ефективності управління такими фінансовими потоками.

Інформаційною базою дисертації є публікації вітчизняних і зарубіжних науковців у галузі теорії, методології та організації управління та фінансових потоків в економіці, нормативно-правові акти України, матеріали Рахункової палати, Міністерства фінансів України, Державної служби статистики України, Державної фінансової інспекції України, Державної казначейської служби України, Державної фіскальної служби України та інших органів виконавчої влади.

Наукова новизна одержаних результатів дослідження полягає у системному вирішенні важливого науково-прикладного завдання – підвищення ефективності управління фінансовими потоками місцевих бюджетів України. До найважливіших результатів, які розкривають наукову новизну дисертації, належать наступні:

вперше:

– розроблено концептуальні засади управління фінансовими потоками місцевих бюджетів, які містять теоретичні, методичні, організаційні та практичні положення, що сприятимуть забезпеченню збалансованого і динамічного соціально-економічного розвитку адміністративно-територіальних одиниць України та задоволенню суспільних інтересів;

удосконалено:

– методичні підходи до оцінювання ефективності управління фінансовими потоками місцевих бюджетів як системного суспільного явища, що, на відміну від наявних, дають можливість оперативно виявляти системні ризики, своєчасно впливати на процес управління фінансовими потоками місцевих бюджетів із метою забезпечення результативності та якості управлінської діяльності;

– методичні положення щодо побудови механізму управління фінансовими потоками місцевих бюджетів, які, на відміну від наявних, ураховують закони архітекtonіки і функції системи управління та інноваційні інструменти і методи управління. Запропоновані рекомендації сприятимуть підвищенню ефективності дії механізму управління фінансовими потоками місцевих бюджетів, тобто позитивно впливатимуть на ступінь досягнення поставлених перед інституціями управління завдань;

– науково-методичний підхід до розробки стандарту оцінювання ефективності управління фінансовими потоками, який, на відміну від наявних,

передбачає необхідність нормативного закріплення вимог, що висуваються до інституцій управління мезорівня, етапів та критеріального комплексу оцінювання ефективності їх діяльності. Упровадження запропонованого стандарту сприятиме підвищенню ефективності управлінської діяльності;

– організаційно-методичні засади управління фінансовими потоками місцевих бюджетів, які, на відміну від наявних, ураховують системний та синергетичний підходи до визначення стратегічних орієнтирів удосконалення територіальної організації влади й управління, бюджетного планування, мотивації посадових осіб суб'єктів управління та контролю. Це сприятиме формуванню ефективної системи управління фінансовими потоками місцевих бюджетів;

набули подальшого розвитку:

– дослідження економічної природи фінансових потоків місцевих бюджетів за рахунок якого уточнено трактування термінів «фінансові потоки» та «фінансові потоки місцевих бюджетів», які, на відміну від наявних, комплексно визначають ці економічні явища. Це дозволило розвинути сутнісне розуміння зазначених понять;

– науково-методичні підходи до аналізу структури фінансових потоків та динаміки їх руху, які, на відміну від наявних, ґрунтуються на встановленні кореляційних залежностей між різними економічними показниками, що дозволяє оцінити ступінь використання всіх наявних джерел формування фінансових потоків, проаналізувати напрями їх руху та запропонувати комплекс рекомендацій щодо їх трансформації;

– дослідження моделей управління фінансовими потоками місцевих бюджетів, які узагальнюють особливості, переваги та недоліки наявних моделей управління, домінантні чинники формування моделей управління та фактори впливу на процес управління. Обґрунтовано необхідність урахування зазначених аспектів при формуванні вітчизняної моделі управління фінансовими потоками місцевих бюджетів;

– рекомендації щодо проведення фіскальної децентралізації, які ґрунтуються на нових повноваженнях органів управління, що дозволять підвищити рівень фінансового забезпечення діяльності інституцій управління фінансовими потоками місцевих бюджетів.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що основні висновки та пропозиції, викладені в дисертаційній роботі, сприяють підвищенню ефективності управління фінансовими потоками місцевих бюджетів та можуть бути використані інституціями управління всіх рівнів.

Результати дослідження пройшли апробацію в Комітеті Верховної ради України з питань бюджету. Наукові напрацювання здобувача використано в законопроектній роботі, зокрема, при підготовці змін до бюджетного законодавства, подальшого розвитку програмно-цільового методу бюджетування на рівні місцевих бюджетів, а також з питань реалізації державної стратегії регіонального розвитку та при опрацюванні проектів законів про державний бюджет (довідка № 04-13/17-2304 (219115) від 03.09.2015 р.).

Пропозиції з удосконалення процесів планування місцевих бюджетів, зокрема, у частині використання інноваційних інструментів стратегічного та середньострокового планування впроваджуються у практичну діяльність Департаменту фінансів Одеської міської ради (довідка № 01-11/15/1163 від 19.06.2015 р.).

Науково-практичні рекомендації щодо проведення комплексного оцінювання ефективності управління фінансовими потоками місцевих бюджетів упроваджуються в практичну діяльність Міністерства фінансів України (довідка № 05000-08/395 від 26.05.2015 р.).

Основні положення дисертаційної роботи пройшли апробацію в Департаменті фінансів Київської обласної державної адміністрації. Використання запропонованих у дисертації рекомендацій із удосконалення системи управління фінансовими потоками місцевих бюджетів дозволило конкретизувати напрями підвищення ефективності управління виконанням місцевого бюджету Київської області та впровадити інноваційні методи управління на обласному рівні (довідка № 1734 від 10.07.2015 р.).

Сформовані за результатами проведеного дослідження науково-практичні рекомендації з підвищення ефективності управління фінансовими потоками місцевих бюджетів були використані Департаментом економічного розвитку і торгівлі Одеської обласної державної адміністрації. Наукові напрацювання дисертанта покладено в основу «Стратегії економічного та соціального розвитку Одеської області до 2020 року» і «Програми соціально-економічного та культурного розвитку Одеської області на 2015 рік» (довідка № 02.1-22/2336 від 23.06.2015 р.).

Основні положення, напрацювання та висновки дисертаційної роботи використовуються в навчальному процесі Одеського національного економічного університету при викладанні дисциплін за напрямом «Фінанси і кредит», зокрема: «Фінанси», «Бюджетна система», «Місцеві фінанси», «Бюджетний менеджмент» (довідка № 01-17/1711 від 17.09.2015 р.).

Особистий внесок здобувача. Дисертаційна робота є самостійним завершеним науковим дослідженням, у якому здійснено теоретичну концептуалізацію та оцінювання ефективності управління фінансовими потоками місцевих бюджетів, що дозволило обґрунтувати стратегічні підходи до вдосконалення такого управління. Науково-теоретичні положення, прикладні розробки та висновки належать особисто автору.

Апробація результатів дисертації. Основні теоретичні положення та практичні результати дисертації обговорювалися на науково-методичних семінарах кафедри фінансів, круглих столах, а також пройшли апробацію на міжнародних науково-практичних конференціях, зокрема: «Економіка та сучасний менеджмент: теоретичні та практичні аспекти» (м. Одеса, 2014 р.), «Соціально-економічні напрями трансформації держави та регіонів» (м. Львів, 2014 р.), «Экономика и управление: теория и практика» (м. Нюрнберг, Німеччина, 2014 р.), «Виклики та перспективи розвитку нової економіки на світовому, державному та регіональному рівнях» (м. Запоріжжя, 2014 р.),

«Экономика и управление: вызовы и перспективы» (м. Відень, Австрія, 2015 р.), «Розвиток національної економіки: теорія і практика» (м. Івано-Франківськ, 2015 р.), «Фінансово-кредитна система: вектор розвитку для України» (м. Ужгород, 2015 р.), «Институциональные основы функционирования экономики в условиях трансформации» (м. Монреаль, Канада, 2015 р.), «Стратегія збалансованого використання економічного, технологічного та ресурсного потенціалу країни» (м. Кам'янець-Подільський, 2015 р.).

Публікації. За темою дисертаційної роботи опубліковано 16 наукових праць, загальним обсягом 6,89 д. а., у т. ч. 7 – у наукових фахових виданнях обсягом 4,63 д. а., 3 – у публікаціях іноземних видань обсягом 1,12 д. а., 6 – у збірниках тез доповідей обсягом 1,14 д. а.

Структура та обсяг дисертації. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел, додатків, викладених на 282 сторінках комп'ютерного тексту. Список літератури, що складається із 266 джерел, розташовано на 34 сторінках, 42 додатки подано на 61 сторінці. Матеріали дисертації містять 27 рисунків та 13 таблиць.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ ДИСЕРТАЦІЇ

У **вступі** обґрунтовано актуальність теми, визначено мету, завдання, об'єкт та предмет дослідження, сформульовано наукову новизну, практичне значення одержаних результатів.

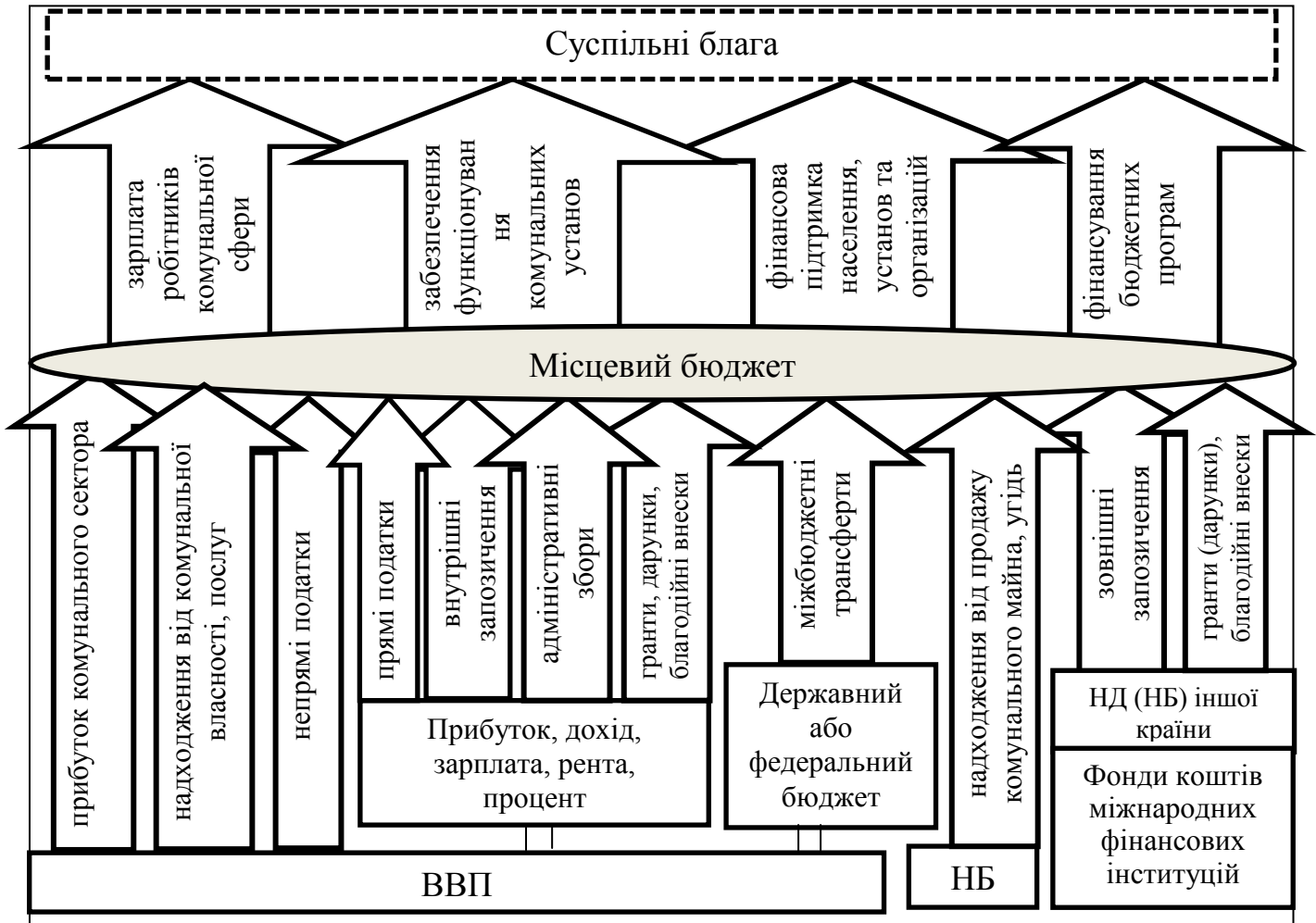
У першому розділі **«Теоретична концептуалізація управління фінансовими потоками місцевих бюджетів»** досліджено економічну природу та визначено понятійно-категорійний апарат фінансових потоків місцевих бюджетів, розглянуто архітектуру та побудовано теоретичну модель управління фінансовими потоками місцевих бюджетів як системного суспільного явища, здійснено структурно-декомпозиційний аналіз моделей управління фінансовими потоками місцевих бюджетів.

Проведений ґрунтовний критичний аналіз підходів до визначення терміна «фінансові потоки» дозволив сформулювати авторське бачення його дефініції, як цілеспрямований рух фінансових ресурсів, що виникає в процесі розподілу й перерозподілу валового внутрішнього продукту, національного багатства країни, національного доходу та/або національного багатства інших країн, грошових фондів міжнародних фінансових інституцій та грошових коштів централізованих і децентралізованих фондів між та всередині інституціональних секторів з урахуванням фактору часу з метою забезпечення реалізації органами управління різних рівнів своїх функцій.

На підставі дослідження економічної природи фінансових потоків було виділено специфічні ознаки фінансових потоків місцевих бюджетів, побудовано схему організації руху фінансових потоків місцевих бюджетів (рис. 1) та наведено тлумачення терміна «фінансові потоки місцевих бюджетів». Фінансовий потік місцевого бюджету розглядається у роботі, як цілеспрямований рух фінансових ресурсів, що утворюється за рахунок

внутрішніх та зовнішніх джерел між і всередині інституціональних секторів мезорівня з урахуванням фактору часу з метою надання суспільних благ населенню та задоволення суспільних інтересів на відповідних територіях.

Рис. 1 Схема організації руху вхідних та вихідних фінансових потоків місцевих бюджетів

Джерело: побудовано автором

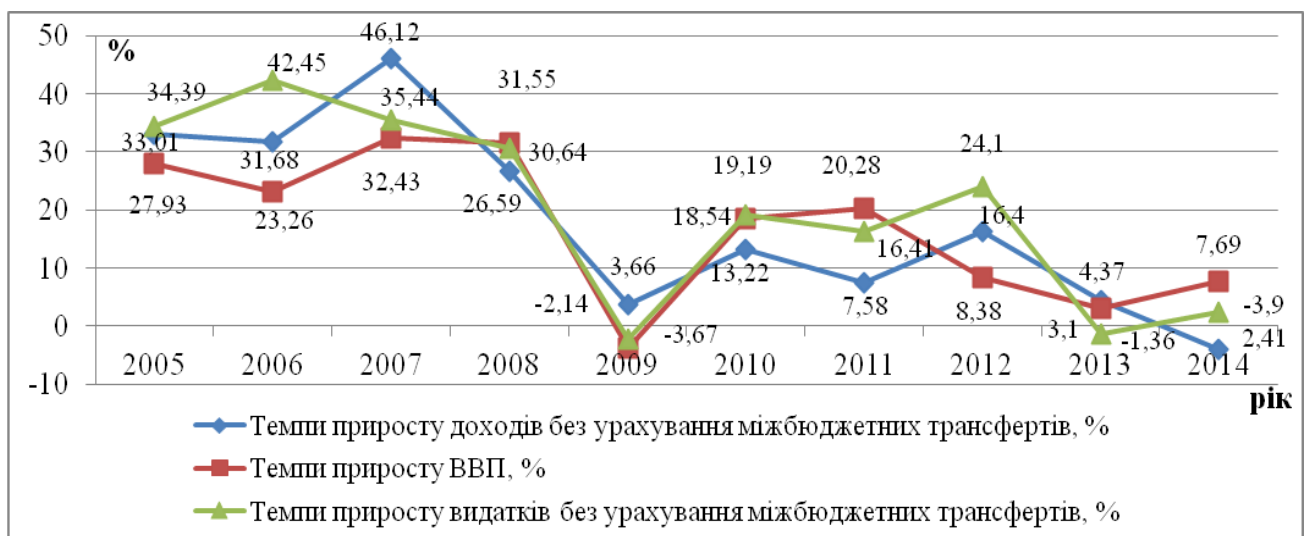
Дослідження архітектури системи управління фінансовими потоками місцевих бюджетів дозволило визначити принципи побудови, зв'язки та взаємообумовленість елементів такої системи, що підпорядковані законам рівноваги, усереднення та ієрархічної структуризації. До елементів системи управління фінансовими потоками місцевих бюджетів належать: об'єкт (фінансові потоки та їх рух), предмет (бюджетні показники), суб'єкт (інституції управління) та управлінські дії (сукупність заходів, що застосовуються суб'єктом управління з метою впливу на об'єкт), які базуються на певних принципах (законність, науковість, системність, компетентність, плановість, ефективність, відкритість, обов'язковість настання відповідальності суб'єкта управління). Крім того, визначено, що невід'ємними складовими побудови та дії механізму управління є: функції (планування, організація, мотивація, контроль), методи (економічні, організаційно-розпорядчі (адміністративні), правові, соціально-психологічні), інструменти (стратегічне планування, система збалансованих

показників, бенчмаркінг, аутсорсинг, реінжиніринг, фінансова логістика та ін.), форми (правова, організаційна). Визначення складових системи та механізму управління надало можливість побудувати теоретичну модель управління фінансовими потоками місцевих бюджетів як системного суспільного явища.

З метою вирішення поставлених у роботі завдань було здійснено дослідження англосаксонської, континентальної, іберійської, радянської та змішаної моделей управління на мезорівні, за результатами якого визначено домінуючі чинники впливу на такі моделі, а саме: історичний розвиток, суспільно-політичний устрій, економічна модель суспільства, національні, релігійні та регіональні особливості, система правових відносин, адміністративно-територіальний устрій. За допомогою структурно-декомпозиційного аналізу виділено специфічні ознаки, переваги й недоліки проаналізованих моделей управління та доведено, що економічний результат діяльності країни пов'язаний не лише з моделлю управління, що функціонує, а й з впливом певних груп факторів: правових, організаційних, фінансових, людських, інформаційних.

У другому розділі «Оцінювання ефективності управління фінансовими потоками місцевих бюджетів України» проведено діагностичний аналіз динаміки та структури руху фінансових потоків місцевих бюджетів як об'єкта управління, проаналізовано ефективність дії механізму управління та комплексно оцінено ефективність управління фінансовими потоками місцевих бюджетів України.

За результатами проведеного аналізу динаміки руху вхідних та вихідних фінансових потоків місцевих бюджетів встановлено, що за період з 2005 по 2014 рр. у 2006, 2007, 2011 та 2012 рр. було порушено зв'язок між показниками такого руху та ВВП (рис. 2). Це обумовлено змінами пропорцій джерел формування вхідних фінансових потоків місцевих бюджетів та змінами нормативно-правових актів, що регулюють порядок формування та напрями руху фінансових потоків місцевих бюджетів.

Рис. 2 Кореляційний зв'язок між темпами приросту ВВП України, обсягів вхідних та вихідних фінансових потоків місцевих бюджетів

Джерело: побудовано автором

Дослідженням встановлено, що всі можливі джерела формування вхідних фінансових потоків місцевих бюджетів в Україні задіяні повною мірою. Разом з тим, нормативно закріплений механізм перерозподілу ВВП, законодавча обмеженість повноважень органів місцевого самоврядування, зокрема, в частині використання податкового методу формування вхідних фінансових потоків місцевих бюджетів призводить до їх фінансової залежності від центру. Водночас, органи місцевої влади наділені достатньо широким колом повноважень, делегованих державою, виконання яких вимагає наявності в розпорядженні відповідних інституцій управління значних фінансових ресурсів. У цьому зв'язку пріоритетності набуває вирішення органами місцевої влади завдання із здійснення заходів щодо збалансування вхідних та вихідних фінансових потоків місцевих бюджетів.

Діагностичний аналіз напрямів руху вихідних фінансових потоків місцевих бюджетів показав, що в Україні наявний тренд до зростання вихідних фінансових потоків місцевих бюджетів у вигляді видатків на соціальний захист, охорону здоров'я та освіти як у структурі видатків, так і структурі ВВП (виняток становить 2014 рік) (табл. 1). Це відбувається за рахунок зменшення обсягів вихідних фінансових потоків, спрямованих на виконання інших функціональних повноважень, зокрема, у вигляді видатків на економічну діяльність. Отже, можемо стверджувати, що місцеві бюджети в Україні є бюджетами споживання, що, на нашу думку, негативно впливає на соціально-економічний розвиток адміністративно-територіальних одиниць.

З метою оцінювання ефективності дії механізму управління фінансовими потоками місцевих бюджетів проаналізовано: ефективність виконання інституціями управління функцій планування, організації, мотивації і контролю, використання інструментів управління та дотримання встановлених принципів. За результатами проведеного аналізу було встановлено, що інституції в процесі управління фінансовими потоками місцевих бюджетів порушують окремі принципи організації управління, наприклад: відкритості, законності, ефективності та ін. Встановлені порушення принципів управління обумовлені як невисоким рівнем ефективності реалізації функцій управлінської діяльності, так і обмеженим набором інструментів, що ними застосовуються. У підтвердження зазначеного зауважимо, що під час здійснення бюджетного планування не повсюдно використовується стратегічне планування, функція організації не враховує бенчмаркінг, методи матеріальної мотивації викликають невдоволення держслужбовців місцевого рівня, а контрольна функція не реалізується системно.

Оцінювання ефективності управління на мезорівні за цільовою концепцією управління показало, що таке управління є недостатньо ефективним. Це підтверджується аналізом використання інституціями управління на мезорівні інструментів фіскального, інвестиційного забезпечення та фінансової безпеки. Централізація влади та фінансів призвела до фіскальної централізації: коефіцієнт фіскальної достатності місцевих бюджетів за 2005-2014 рр. (за місцевими податками) продемонстрував, що з 1 грн. видатків лише від 0,005 до 0,036 грн.

забезпечується за рахунок місцевих податків.

Таблиця 1

Частка видатків місцевих бюджетів у загальній сумі видатків та у ВВП, %

Рік	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
вихідні фінансові потоки у вигляді видатків на загальнодержавні функції										
Частка у ВВП	0,79	1,05	1,02	0,96	0,91	0,94	0,76	0,75	0,80	0,70
Частка у видатках	6,54	7,56	7,02	6,52	6,10	6,39	5,46	4,75	5,28	4,93
вихідні фінансові потоки у вигляді видатків на громадський порядок, безпеку та судову владу										
Частка у ВВП	0,02	0,02	0,02	0,23	0,02	0,02	0,02	0,01	0,01	0,02
Частка у видатках	0,19	0,17	0,12	1,59	0,13	0,16	0,12	0,09	0,10	0,11
вихідні фінансові потоки у вигляді видатків на економічну діяльність										
Частка у ВВП	1,15	1,27	1,49	1,33	0,70	0,72	0,95	0,92	0,66	0,59
Частка у видатках	9,47	9,13	10,27	9,08	4,74	4,88	6,82	5,83	4,30	4,13
вихідні фінансові потоки у вигляді видатків на охорону навколишнього природного середовища										
Частка у ВВП	0,06	0,06	0,06	0,06	,008	0,05	0,07	0,08	0,07	0,06
Частка у видатках	0,50	0,44	0,41	0,39	0,52	0,36	0,49	0,52	0,45	0,39
вихідні фінансові потоки у вигляді видатків на житлово-комунальне господарство										
Частка у ВВП	0,86	1,44	0,72	0,90	0,79	0,42	0,64	1,39	0,53	1,13
Частка у видатках	7,10	10,35	4,94	6,13	5,31	2,87	4,62	8,84	3,46	7,92
вихідні фінансові потоки у вигляді видатків на охорону здоров'я										
Частка у ВВП	2,71	2,87	2,83	2,76	3,18	3,32	2,98	3,34	3,37	2,97
Частка у видатках	22,35	20,64	19,46	18,83	21,31	22,53	21,40	21,16	22,15	20,84
вихідні фінансові потоки у вигляді видатків на духовний та фізичний розвиток										
Частка у ВВП	0,49	0,54	0,51	0,53	0,56	0,59	0,53	0,58	0,59	0,57
Частка у видатках	4,05	3,87	3,53	3,60	3,75	3,98	3,82	3,66	3,89	4,02
вихідні фінансові потоки у вигляді видатків на освіту										
Частка у ВВП	3,82	3,98	4,04	4,16	4,69	4,71	4,53	5,05	5,17	4,56
Частка у видатках	31,50	28,58	27,83	28,34	31,45	31,94	32,61	32,04	33,93	31,96
вихідні фінансові потоки у вигляді видатків на соціальний захист та соціальне забезпечення										
Частка у ВВП	1,89	2,05	2,68	2,45	2,98	3,25	3,22	3,55	3,91	3,67
Частка у видатках	15,57	14,70	18,41	16,73	20,01	22,05	23,15	22,49	25,71	25,70

Джерело: побудовано автором

Про нерівномірний розподіл ВВП за регіонами засвідчив податковий коефіцієнт, який за період дослідження характеризувався волатильністю значень. Крім того, дослідження показало, що заходи з інвестиційного забезпечення розвитку територій, які здійснюються інституціями управління, не ефективні та не орієнтовані на забезпечення динамічного, збалансованого розвитку адміністративно-територіальних одиниць України. Результати емпіричного дослідження показників ступеня стійкості фінансової системи регіону свідчать про низьку ефективність управління фінансовими потоками місцевих бюджетів в окремих регіонах України. Такий негативний результат підтверджено функціональною, композиційною концепціями та концепцією «баланс інтересів».

Низька ефективність управління на місцях обумовлена невиконанням у повному обсязі та своєчасно інституціями управління своїх владних повноважень і, як наслідок, незадоволення населення якістю життя.

У третьому розділі «**Напрями підвищення ефективності управління фінансовими потоками місцевих бюджетів України**» сформовано пропозиції щодо визначення стратегічних орієнтирів удосконалення системи управління фінансовими потоками місцевих бюджетів, обґрунтовано необхідність застосування фінансової логістики й інновацій в управлінні та запропоновано науково-методичний підхід до розробки стандарту ефективності управління фінансовими потоками місцевих бюджетів.

Системний підхід, що використано під час дослідження обумовив необхідність розробки напрямів удосконалення визначених функцій управління фінансовими потоками місцевих бюджетів. Підвищити ефективність функції організації управління можливо за рахунок проведення реформи територіальної організації влади. Погоджуючись із нормативно встановленим трирівневим територіальним устроєм (регіон, район, громада) запропоновано критерії формування організаційної структури управління в Україні, яка дозволила б своєчасно, якісно та в повному обсязі надавати населенню суспільні блага. До таких показників віднесено: рівень фінансового забезпечення створеної адміністративно-територіальної одиниці та його достатності для виконання покладених на уповноважені органи управління повноважень; територіальна доступність суспільних благ до населення громади; історичні, етнічні, національні, релігійні, територіальні особливості; чисельність громади. Обґрунтовано необхідність створення нормативів територіальної доступності суспільних благ, формування стандартів щодо розгалуженості інфраструктури базового рівня.

Запропоновано прийняти Стратегію розвитку системи управління місцевими фінансами, в рамках якої повинні бути встановлені стратегічні орієнтири вдосконалення оперативного, короткострокового, середньострокового та довгострокового (стратегічного) планування місцевих бюджетів. У цьому контексті сформовано критерії оцінювання ступеня реалізації стратегії місцевих бюджетів: відповідність; результативність, ефективність, економічність, сталість (стабільність). Обґрунтовано необхідність здійснення бюджетного планування на мезорівні за декількома сценаріями розвитку, зокрема базовий, цільовий, оптимістичний та песимістичний, що дозволить передбачити найбільш оптимальне співвідношення дохідної та видаткової частин місцевих бюджетів, тобто дасть змогу запобігти «бюджетного шоку».

З метою визначення доцільності застосування того чи іншого методу мотивації запропоновано систему оцінювання ефективності управлінської діяльності за такими критеріями: економічність, результативність, продуктивність. Крім того, обґрунтовано необхідність встановлення фактичних показників руху вхідних й вихідних фінансових потоків (синхронності, рівномірності та ін.) та врахування результатів проведених контрольних заходів. Задля вдосконалення контрольної функції управління запропоновано контролюючі підрозділи на рівні

громади наділити повноваженнями по здійсненню попереднього, поточного та наступного внутрішнього фінансового контролю за рухом фінансових потоків; станом формування, розподілу та використання фінансових ресурсів; станом дотримання фінансової дисципліни в органах управління на рівні громади. До повноважень контролюючих підрозділів на рівні району та регіону варто віднести: здійснення фінансового контролю, спрямованого на встановлення законності та ефективності діяльності власних органів управління (внутрішній контроль) та органів управління нижчого рівня (зовнішній фінансовий контроль). Аргументовано необхідність посилення державного фінансового контролю, що здійснюється спеціально створеними контролюючими органами в особі Рахункової палати та Державної фінансової інспекції України. Встановлено, що важливу роль у здійсненні контролю за діяльністю інституцій управління фінансовими потоками місцевих бюджетів повинна виконувати громадськість в особі засобів масової інформації, громадських організацій та аналітичних центрів. Отже, громадянсько-свідоме населення здійснюватиме безпосередній вплив на систему управління фінансовими потоками місцевих бюджетів.

У роботі обґрунтовано необхідність та доведено результативність застосування фінансової логістики як інноваційного інструменту управління. Виділено завдання фінансової логістики на мезорівні, а саме: оцінювання обсягів вхідних та вихідних фінансових потоків місцевих бюджетів, урахування екзо- та ендогенних факторів впливу на фінансові потоки місцевих бюджетів, побудова алгоритму управління рухом вхідних та вихідних фінансових потоків місцевих бюджетів. У контексті виконання таких завдань сформовано модель фіскальної децентралізації, упровадження якої дозволить підвищити рівень самостійності місцевих бюджетів. Вбачається, що в межах фіскальної децентралізації податки на доходи, прибуток, майно повинні бути місцевими, а податки на споживання – державними. Методом моделювання встановлено, що у разі надходжень податку на доходи фізичних осіб, податку на прибуток, крім податку на прибуток державних підприємств, та природо-ресурсних платежів у повному обсязі до місцевих бюджетів за період з 2005 по 2014 рр. вхідні фінансові потоки місцевих бюджетів збільшилися б приблизно на 33-51%, а коефіцієнт фіскальної достатності становив би 0,54-0,66, що на 34-51% більше реального.

Розбудова системи управління на засадах відкритості, результативності, орієнтованості на безпосереднього споживача суспільних благ із належним ступенем управлінської відповідальності передбачає необхідність розробки стандарту ефективності управління фінансовими потоками місцевих бюджетів. У зв'язку з цим у роботі сформовано науково-методичний підхід до розробки такого стандарту, виділено принципи та вимоги, етапи та критерії оцінювання ефективності управління.

Дослідження зарубіжного досвіду дозволило виділити дев'ять груп критеріїв оцінювання ефективності управління вихідними фінансовими потоками місцевих бюджетів, а саме: адміністративні, громадського порядку, економічного розвитку, охорони навколишнього природного середовища, житлово-комунального господарства та житлового будівництва, охорони здоров'я,

фізичного та духовного розвитку, освіти, соціального захисту. При цьому визначено, які з критеріїв повинні бути використані для оцінювання ефективності управління на кожному з трьох рівнів (громада, район, регіон).

Використання розроблених у роботі показників оцінювання ефективності управління вхідними фінансовими потоками місцевих бюджетів сприятиме підвищенню ефективності підприємницької й інвестиційної діяльності інституцій управління відповідного уповноваженого адміністративно-територіального рівня.

ВИСНОВКИ

У дисертації поглиблено теоретико-методичні засади управління фінансовими потоками місцевих бюджетів та розроблено науково-практичні рекомендації щодо підвищення його ефективності. За результатами проведеного дослідження сформульовано висновки, які розкривають внесок автора у розробку досліджуваної проблеми та характеризують ступінь досягнення поставленої мети, теоретичне й практичне значення дисертаційної роботи.

1. За підсумками дослідження економічної природи фінансових потоків місцевих бюджетів встановлено джерела вхідних фінансових потоків, напрями руху вихідних фінансових потоків та їх види, що дозволило уточнити понятійно-категорійний апарат фінансових потоків місцевих бюджетів, сформувати авторське визначення терміна «фінансові потоки місцевих бюджетів», який змістовно розкриває сутність фінансових потоків. Усе це сприятиме вдосконаленню теоретичних та організаційних засад фінансових потоків місцевих бюджетів.

2. На основі дослідження архітекtonіки та інституцій управління фінансовими потоками місцевих бюджетів було обґрунтовано необхідність урахування законів архітекtonіки в системі управління фінансовими потоками місцевих бюджетів. Визначено та проаналізовано елементи системи управління фінансовими потоками місцевих бюджетів і запропоновано схему побудови механізму управління фінансовими потоками місцевих бюджетів, за рахунок чого сформовано теоретичну модель управління фінансовими потоками місцевих бюджетів як системного суспільного явища.

3. Спираючись на проведений структурно-декомпозиційний аналіз наявних моделей управління фінансовими потоками місцевих бюджетів стверджується, що обрання моделі управління фінансовими потоками місцевих бюджетів як певного вектора руху та врахування, визначених у роботі, домінуючих чинників і факторів впливу забезпечить досягнення економічного розвитку регіонів та країни в цілому.

4. Проведений діагностичний аналіз фінансових потоків місцевих бюджетів як об'єкта управління показав, що раціональність перерозподілу ВВП набуває особливого значення для економіки регіону. У результаті створення в Україні централізованої моделі управління фінансовими потоками місцевих бюджетів повноваження органів місцевої влади з мобілізації фінансових ресурсів значно

обмежені, а місцеві бюджети фінансово залежні від державного бюджету. Це формує загрози для бюджетної безпеки адміністративно-територіальних одиниць, мінімізувати які можливо за рахунок здійснення комплексу реформаційних заходів, серед яких: зміна структури вхідних фінансових потоків місцевих бюджетів, трансформація механізму мобілізації фінансових ресурсів, сприяння розвитку демократичних процесів і налагодження належної управлінської роботи органів місцевої влади.

5. Обґрунтовано необхідність досягнення конгруентності вхідних та вихідних фінансових потоків у масштабі регіону та країни в цілому, що зумовлює можливість задоволення суспільних інтересів. Резюмуючи результати проведеного дослідження, обґрунтовано необхідність зміни напрямів руху вихідних фінансових потоків у бік збільшення обсягу фінансування пріоритетних галузей регіональної економіки, зокрема, агропромислового комплексу, що дозволить збільшити обсяги виробництва сільськогосподарської продукції, підвищити стандарти якості продукції та вирішити проблеми соціального й продовольчого характеру. Натомість, пріоритетна на сьогодні галузь економічних видатків – транспорт – може бути передана в концесію або профінансована за рахунок фондів регіональних кластерів. Запропоновано підвищити ефективність вихідних фінансових потоків місцевих бюджетів на ЖКГ за рахунок виконання розроблених програм у цій сфері та посилення державного фінансового контролю, що дасть змогу не лише забезпечити стале функціонування житлово-господарського комплексу, а й підвищити якість суспільних благ, що надаються населенню.

6. Оцінювання ефективності дії механізму управління фінансовими потоками місцевих бюджетів показало, що суб'єкти управління на місцях недостатньо ефективно реалізують покладені на них повноваження. Обґрунтовано необхідність застосування дієвого механізму бюджетного планування й прогнозування, який сприятиме більш точному визначенню трендів економічного розвитку та факторів впливу на такий розвиток, а впровадження стратегічного та середньострокового планування на місцевому рівні уможливить системність таких процесів. З метою вдосконалення таких функцій як організація та мотивація управлінської діяльності доцільним було б використовувати інноваційні інструменти. Усунення всіх виявлених недоліків сприятиме підвищенню ефективності дії механізму управління фінансовими потоками місцевих бюджетів.

7. За результатами комплексного оцінювання ефективності управління фінансовими потоками місцевих бюджетів було встановлено: погіршення всіх показників соціально-економічного розвитку як окремих регіонів, так і країни в цілому; невиконання повною мірою інституціями управління на місцях своїх функціональних обов'язків; незадоволення населення якістю суспільних благ, які йому надаються. Усе це свідчить про низьку ефективність управління фінансовими потоками місцевих бюджетів.

8. Аргументовано прийняти Стратегію розвитку системи управління місцевими фінансами, у тому числі й фінансовими потоками місцевих бюджетів.

Методологічною основою такої стратегії повинен стати системний та синергетичний підходи, які дозволять урахувати властивості цілеспрямованої системи, здатної до самостійного розвитку, та побудувати дерево цілей як інструмент визначення пріоритетів удосконалення управління фінансовими потоками місцевих бюджетів. За результатами проведеного дослідження визначено стратегічні орієнтири вдосконалення як окремих складових, так і механізму управління фінансовими потоками місцевих бюджетів у цілому.

9. Запропоновано використовувати фінансову логістику як інноваційний інструмент управління фінансовими потоками місцевих бюджетів. У цьому контексті обґрунтовано необхідність проведення фіскальної децентралізації, модель якої запропоновано в роботі. Дослідження показало, що запровадження рекомендованої моделі фіскальної децентралізації призведе до збільшення вхідних фінансових потоків місцевих бюджетів майже на 50%. Крім того, аргументовано необхідність формування інформаційного простору, застосування релевантних інформаційних технологій, які дозволять скоротити витрати на утримання органів влади різних рівнів та пришвидшити й підвищити рівень якості адміністративних послуг, що надаються населенню.

10. За допомогою науково-методичного підходу обґрунтовано необхідність розробки стандарту оцінювання ефективності управління фінансовими потоками місцевих бюджетів України, який повинен бути регламентований нормами права та містити сукупність принципів і вимог, етапів (процедур) і критеріїв оцінювання ефективності управління з метою наближення такого управління до певної еталонної моделі, орієнтованої на людину. Запропоновано етапи та критерії оцінювання ефективності управління фінансовими потоками місцевих бюджетів. Використання сукупності сформованих показників ефективності дозволить не лише проаналізувати ефективність управління, а й виявити слабкі ділянки та фактори негативного впливу.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Статті у наукових фахових виданнях:

1. Зінченко М. А. Економічна природа фінансових потоків місцевих бюджетів / М. А. Зінченко // Міжнародний науково-практичний журнал «Економіка та держава». – 2014. – № 10. – С. 100–103. (0,5 д.а.)
2. Зінченко М. А. Теоретичне узагальнення наукових підходів до визначення поняття «фінансовий потік» / М. А. Зінченко // Вісник соціально-економічних досліджень. Збірник наукових праць. – 2014. – № 3(54). – С. 205–211. (0,63 д.а.)
3. Зінченко М. А. Структурно-декомпозиційний аналіз моделей управління фінансовими потоками місцевих бюджетів / М. А. Зінченко // Щомісячний інформаційно-аналітичний журнал «Економіка. Фінанси. Право». – 2014. – № 11/1. – С. 23–29. (0,68 д.а.)
4. Зінченко М. А. Податковий метод формування вхідних фінансових потоків місцевих бюджетів України / М. А. Зінченко // Ефективна економіка

[Електронний ресурс]. – 2015. – № 2. – Режим доступу до журналу: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=3831/> (0,71 д.а.)

5. Зінченко М. А. Моніторинг руху вихідних фінансових потоків місцевих бюджетів України / М. А. Зінченко // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Економічні науки». – 2015. – Вип. 10. – Ч.3. – С. 148–153. (0,76 д.а.)

6. Зінченко М. А. Проблематика бюджетного планування на мезорівні / М. А. Зінченко // Вісник соціально-економічних досліджень. Збірник наукових праць. – 2015. – № 1(56). – С. 202–211. (0,82 д.а.)

7. Зінченко М. А. Фінансовий контроль за управлінням місцевими бюджетами / М. А. Зінченко // Науковий вісник ОНЕУ. – 2015. – № 4(224). – С. 86–97. (0,53 д.а.)

Публікації в іноземних виданнях:

8. Зінченко М. А. Інституції управління фінансовими потоками місцевих бюджетів в Україні: системний підхід / М. А. Зінченко // Economics and management: theory and practice: матеріали International scientific and practical conference, 26 вересня 2014 р. – Collection of scientific articles. Vol. 2. – Verlag SWG imex GmbH, Nürnberg, Deutschland, 2014. – С. 79–84. (0,32 д.а.)

9. Зінченко М. А. Неподаткові методи формування вхідних фінансових потоків місцевих бюджетів в Україні / М. А. Зінченко // Economics and Management: Challenges and Perspectives: Collection of scientific articles. – "East West" Association For Advanced Studies and Higher Education GmbH, Vienna, Austria, 2015. – С. 136–140. (0,33 д.а.)

10. Зінченко М. А. Підходи до оцінювання ефективності управління фінансовими потоками місцевих бюджетів / М. А. Зінченко // Institutional framework for the functioning of the economy in the context of transformation: Collection of scientific articles. – Publishing house – «BREEZE», Montreal, Canada, 2015. – С. 173–179. (0,47 д.а.)

Тези доповідей за матеріалами наукових конференцій:

11. Зінченко М. А. Основоположні принципи побудови системи управління фінансовими потоками місцевих бюджетів / М. А. Зінченко // Економіка та сучасний менеджмент: теоретичні та практичні аспекти: матеріали міжнародної науково-практичної конференції, 15-16 серпня 2014 р. – Одеса: УЕДР, 2014. – Ч.2. – С. 76–79. (0,22 д.а.)

12. Зінченко М. А. Економічна сутність архітекtonіки системи управління фінансовими потоками місцевих бюджетів / М. А. Зінченко // Виклики та перспективи розвитку нової економіки на світовому, державному та регіональному рівнях: матеріали ІХ міжнародної науково-практичної конференції, 23-24 жовтня 2014 р. – Запоріжжя: Видавництво ЗНУ, 2014. – С. 37–38. (0,08 д.а.)

13. Зінченко М. А. Класифікаційні ознаки фінансових потоків централізованих фондів грошових коштів / М. А. Зінченко // Соціально-

економічні напрями трансформації держави та регіонів: матеріали міжнародної науково-практичної конференції, 29-30 серпня 2014 р. – Львів: ЛЕФ, 2014. – С. 20–22. (0,24 д.а.)

14. Зінченко М. А. Мобілізація фінансових ресурсів від продажу об'єктів комунальної власності в Україні: проблемні питання / М. А. Зінченко // Розвиток національної економіки: теорія і практика: матеріали міжнародної науково-практичної конференції, 3-4 квітня 2015 р. – Івано-Франківськ, 2015. – Частина 3. – С. 99–101. (0,21 д.а.)

15. Зінченко М. А. Організація та мотивація управління місцевими бюджетами / М. А. Зінченко // Фінансово-кредитна система: вектор розвитку для України: матеріали I міжнародної науково-практичної конференції, 23-24 квітня 2015 р. – Ужгород: ПРАТ «Видавництво Закарпаття», 2015. – С. 68–72. (0,24 д.а.)

16. Зінченко М. А. Вхідні фінансові потоки місцевих бюджетів в Україні: оптимізація формування та резерви зростання / М. А. Зінченко // Стратегія збалансованого використання економічного, технологічного та ресурсного потенціалу країни: матеріали міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, 4-5 червня 2015 р. – Кам'янець-Подільський: КРОК, 2015. – С. 183–185. (0,15 д.а.)

АНОТАЦІЯ

Зінченко М. А. Управління фінансовими потоками місцевих бюджетів України – На правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.08. – гроші, фінанси і кредит. – Одеський національний економічний університет, Одеса, 2015.

У дисертації проведено дослідження економічної природи та понятійно-категорійного апарату фінансових потоків місцевих бюджетів, визначено архітектуру та інституції системи управління фінансовими потоками місцевих бюджетів, здійснено структурно-декомпозиційний аналіз моделей управління фінансовими потоками місцевих бюджетів.

Оцінювання ефективності управління фінансовими потоками місцевих бюджетів проведено за рахунок діагностичного аналізу фінансових потоків місцевих бюджетів як об'єкта управління, аналізу ефективності дії механізму управління та комплексної оцінки ефективності управління фінансовими потоками місцевих бюджетів через інструменти фіскального, інвестиційного забезпечення та фінансової безпеки.

Визначено стратегічні орієнтири розвитку системи управління фінансовими потоками місцевих бюджетів, обґрунтовано необхідність впровадження у практику управління фінансової логістики та інноваційних інструментів управління, запропоновано науково-методичний підхід до розробки стандарту ефективності управління фінансовими потоками місцевих бюджетів.

Ключові слова: управління, фінансові потоки, місцеві бюджети, суспільні блага, суспільні інтереси.

АННОТАЦИЯ

Зинченко М. А. Управление финансовыми потоками местных бюджетов Украины – На правах рукописи.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата экономических наук по специальности 08.00.08. – деньги, финансы и кредит. – Одесский национальный экономический университет, Одесса, 2015.

В диссертации проведено исследование экономической природы и понятийно-категориального аппарата финансовых потоков местных бюджетов, определена архитектура и институты системы управления финансовыми потоками местных бюджетов, осуществлен структурно-декомпозиционный анализ моделей управления финансовыми потоками местных бюджетов.

Выяснено, что в существующих экономических исследованиях неоднозначно трактуется экономическое содержание понятия «финансовые потоки», которое рассматривается фрагментарно на микро-, мезо-, макроуровнях, в различных сферах и системах их движения. На основе этого была сформулирована обобщающая дефиниция, которая отображает экономическую природу финансовых потоков. В результате выделения особенностей мезоуровня было предложено авторское видение понятия «финансовые потоки местных бюджетов».

Исследование архитектуры системы управления финансовыми потоками местных бюджетов способствовало формированию механизма такого управления и теоретической модели системы управления. В результате проведенного структурно-декомпозиционного анализа установлены особенности существующих моделей и доказано, что на экономическое развитие страны оказывает влияние не только сформированная модель управления, но и определенные факторы.

Оценка эффективности управления финансовыми потоками местных бюджетов проведена посредством диагностического анализа финансовых потоков местных бюджетов как объекта управления, анализа эффективности действия механизма управления и комплексной оценки эффективности управления финансовыми потоками местных бюджетов через инструменты фискального, инвестиционного обеспечения и финансовой безопасности. В результате проведенного исследования было установлено ухудшение показателей социально-экономического развития, неудовлетворенность населения качеством предоставляемых ему благ и услуг, что обусловлено недостаточно высоким уровнем эффективности управления финансовыми потоками местных бюджетов.

Определены стратегические ориентиры развития системы управления финансовыми потоками местных бюджетов, обоснована необходимость внедрения в практику управления финансовой логистики и инновационных инструментов управления, предложен научно-методический подход к разработке стандарта эффективности управления финансовыми потоками местных бюджетов. В рамках исследования разработаны рекомендации по

усовершенствованию функций и методов управления финансовыми потоками местных бюджетов, предложена модель бюджетной и фискальной децентрализации, сформирован комплекс критериев оценки эффективности управления финансовыми потоками местных бюджетов.

Ключевые слова: управление, финансовые потоки, местные бюджеты, общественные блага, общественные интересы.

SUMMARY

Zinchenko M. The management of financial flows of the local budgets of Ukraine – Manuscript.

The economic nature and the conceptual-categorical apparatus of local budgets financial flows were investigated in the dissertation. The architectonics and institutions of management system of local budgets financial flows were defined. The structural-decomposition analysis of management models of local budgets financial flows was carried out.

Evaluating the effectiveness of local budgets financial flows management was conducted through diagnostic analysis of local budgets the financial flows as a management object, the analysis of the effectiveness of the control mechanism and a comprehensive assessment of the effectiveness management of financial flows of local budgets through fiscal instruments, investment maintenance and financial security.

The strategic guidelines for the development of financial flow management of local budgets were defined; the necessity of putting into practice the logistics financial management and innovative management tools was substantiated; the scientific and methodical approach to the development of the standard efficiency management of local budgets financial flows was proposed.

Keywords: management, financial flows, local budgets, common goods, public interests.